

USAID Projekat za bolje uslove poslovanja

Novosti

Dragi partneri,

U ime čitavog tima USAID Projekta za bolje uslove poslovanja želim vam srećne praznike i mnogo uspeha i zadovoljstva u 2015. godini.

Zacrtali smo sebi više ciljeva za 2014: među njima su bili korišćenje programskog modela za pripremu budžeta Srbije za 2015. godinu, usvajanje propisa o radu, izdavanju građevinskih dozvola i inspekcijama, kao i ukidanje više vrsta prepreka koje sprečavaju banke i druge finansijske institucije da što širem krugu poslovnih korisnika pružaju pristup izvorima finansiranja po povoljnim cenama. Sa zadovoljstvom mogu da kažem da smo mi – USAID BEP i naši partneri – ostvarili većinu ovih ciljeva.

Godina koja je pred nama sa sobom nosi još izazova, a naši su ciljevi opet krajnje ambiciozni. Mora se nastaviti unapređenje programskog budžetiranja, i ono se mora povezati sa strategijom i prioritetima Vlade, kao i sa njenim srednjoročnim fiskalnim okvirom. Novi i složeni zakoni o izgradnji i planiranju, kao i o inspekcijama, moraće da se pravilno sprovedu; svi ovi propisi uticaće na rad brojnih državnih institucija, javnih preduzeća i privatnih firmi. Mogućnosti privatnih preduzetnika da pristupe izvorima finansiranja izuzetno su ograničene: ako Narodna banka konačno da saglasnost na nove propise kojima će se omogućiti rad nedepozitnih i nebankarskih finansijskih institucija, ti zakoni moraju hitno da se izrade, donesu i sprovedu; istovremeno, napori se moraju uložiti da se unapredi bankarsko kreditiranje male privrede kroz eliminisanje pravnih prepreka, izmene programa državne pomoći i povećanje protoka informacija između banaka i potencijalnih korisnika kredita.

Uvereni smo da ovi i drugi ciljevi mogu da budu ostvareni zahvaljujući naporima i saradnji partnera poput vas. U Srbiji postoje izuzetni stručnjaci, i to i u državnom i privatnom sektoru, poslovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, konsultantskim firmama, univerzitetima i donatorskoj zajednici, i nema razloga da ne ubrzamo reforme.

Sve najbolje,
Džo Lauter i tim USAID BEP

Reforme bankarskog sistema u cilju veće finansijske stabilnosti

Vlada Srbije pokrenula je sveobuhvatnu reformu okvira za unapređenje solventnosti banaka, u okviru koje se radi dalekosežnim izmenama propisa i značajnom jačanju kapaciteta državnih organa da reše probleme vezane za solventnost finansijskog sektora. Pomoć koju pruža USAID BEP obuhvata izradu nacrtu Zakona o bankama, Zakona o Agenciji za osiguranje depozita, Zakona o osiguranju depozita, i Zakona o stečaju i likvidaciji banaka. Izmene ovih propisa od presudnog su značaja za Srbiju jer je njihovo usvajanje preduslov za potpisivanje stand-baj aranžmana sa Međunarodnim monetarnim fondom. Ovi zakoni bi trebalo da budu usvojeni u januaru 2015.

Narodna skupština Republike Srbije usvojila izmene i dopune Zakona o planiranju i izgradnji

Vlada je predlog Zakona uputila u skupštinsku proceduru 27. novembra, a Narodna skupština ga je usvojila 8. decembra. USAID BEP je intenzivno saradivao sa predstavnicima Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture kako bi se dovršili nacrt Zakona o planiranju i izgradnji, analiza efekata ovog propisa i sve druge prateće analize i dokumenta neophodne za podnošenje nacrtu Zakona na usvajanje Vladi Srbije. Zakon o planiranju i izgradnji obuhvata uvođenje koncepta „objedinjene procedure“, odnosno „jednošalterskog sistema“, čime će se investitorima omogućiti da komuniciraju samo sa jednim organom iz javnog sektora umesto da kontaktiraju desetine javnih preduzeća i institucija, kao što je to slučaj sada. Pored toga, ovim propisom se uvodi sasvim novi okvir odgovornosti zasnovan na ovlašćenjima nosioca objedinjene procedure da prati da li drugi državni organi poštuju zakonske uslove, a naročito rokove.

Rad na reformi postupka procene vrednosti nepokretnosti

USAID BEP je nastavio rad na unapređenju kvaliteta i pouzdanosti postupka procene vrednosti nepokretnosti sa ciljem obezbeđivanja veće dostupnosti i niže cene finansiranja. U novembru i decembru predstavnici USAID BEP učestvovali su u sastancima Radne grupe za reformu postupka procene vrednosti nepokretnosti koju je formiralo Ministarstvo finansija. Tim USAID BEP izradio je dva nacrtu dokumenata o kojima je tom prilikom bilo reči: nacrt Nacionalnih standarda za procenu vrednosti nepokretnosti i nacrt Zakona o vršenju procene vrednosti nepokretnosti. Radna grupa je razmatrala ključna rešenja iz ova dva dokumenta, a naročito odredbe nacrtu Zakona koje se tiču nadzora nad radom procenitelja i disciplinskog postupka.

Priprema budžeta u skladu sa programskom metodologijom

Vlada Srbije usvojila je Budžet za 2015. godinu u obliku programskog budžeta. Uvođenje programskog metoda pripreme budžeta predstavlja značajan korak ka unapređenju planiranja, prioritizacije i koordinacije sprovođenja mera politike, jer se njime postavlja jedinstveni okvir za procenu troškova inicijativa politike i njihove relevantnosti u pogledu strateških ciljeva Vlade. Uz pomoć USAID BEP, u februaru 2014. godine Ministarstvo finansija objavilo je metodološko uputstvo za izradu budžeta u skladu sa programskim načelima, kojim su pružene smernice za kreiranje finansijskih planova korisnika budžetskih sredstava u obliku programa, programskih aktivnosti i projekata. USAID BEP i Ministarstvo finansija potom su sprovedi sveobuhvatan program obuke državnih službenika o konceptima programskog budžeta i korišćenju indikatora učinka. Ministarstvo je uz podršku USAID BEP u ovaj proces uključilo svih 140 direktnih budžetskih korisnika na centralnom nivou, čime je omogućeno da se oko 600 državnih službenika neposredno upozna sa elementima, značajem i opsegom inicijative za uvođenje programskog budžeta.

Neznatno unapređeno poslovno okruženje

Prema nalazima četvrte godišnje ankete 1.000 preduzeća u Srbiji koju je sproveo USAID, privrednici u Srbiji smatraju da je tokom 2014. godine došlo do manjeg poboljšanja poslovnog okruženja, mada dugotrajne i skupe administrativne procedure, kao i teškoće u pristupu bankarskim izvorima finansiranja, i dalje škode konkurentnosti srpske privrede. Predstavljajući izveštaj sa rezultatima istraživanja, ambasador Majkl D. Kirbi naveo je i više pozitivnih primera: nekih 17 odsto firmi smatraju da korupcija značajno utiče na njihovo poslovanje, što predstavlja pad sa 41 odsto godine 2011. i 33 odsto 2012. Ambasador Kirbi takođe je naglasio da su inspekcije sada manje opterećenje za privredu. Učesnici u anketi navode da je vreme koje njihove firme moraju da posvete radu sa inspekcijama smanjeno u proseku na 12 sati u 2014. sa čak 70 sati koliko je iznosilo 2011. Posete inspektora sve su ređe, te ih je tako u 2014. godini bilo u proseku 1,6, u poređenju sa šest godine 2011.

Vlada Srbije usvojila predlog Zakona o robnim berzama

Vlada Srbije je 21. novembra usvojila predlog Zakona o robnim berzama, kojim se po prvi put uvodi pravni okvir za razvoj robnih berzi. USAID Projekat za bolje uslove poslovanja obezbedio je značajnu savetodavnu pomoć domaćih i stranih stručnjaka, a njegovi predstavnici aktivno su učestvovali u radu radne grupe koja je izradila nacrt ovoga propisa. Predloženim zakonom uređuje se rad robnih berzi, deluje se na smanjenje rizika poslovanja i unapređuje pravna sigurnost.

Promovisanje nebankarskih finansijskih institucija kao rešenje za neadekvatan pristup MSP izvorima finansiranja

Godišnje ankete 1000 preduzeća koje je od 2011. do 2014. Sproveo USAID BEP ukazuju na to da MSP u Srbiji nemaju dovoljno mogućnosti da pristupe izvorima finansiranja, kao i da se situacija pogoršava. Prema podacima Svetskog ekonomskog foruma, Srbija je u pogledu dostupnosti izvora finansiranja na 121. mestu od ukupno 144 zemlje, dok nalazi ankete USAID BEP pokazuju da 62 odsto firmi u Srbiji ne koristi bankarske kredite. One koje se ipak zadužuju od banaka dobijaju tek 24,7 odsto finansiranja. Budući da banke nisu ni naročito zainteresovane ni sposobne da maloj privredi obezbede izvore finansiranja pod priuštivim uslovima, USAID BEP promoviše donošenje propisa kojima bi se omogućilo nedepozitnim, nebankarskim finansijskim institucijama (tzv. NBFi) da u Srbiji pružaju takvo finansiranje (jer trenutno ne postoje propisi koji bi im omogućili da pristupe tržištu). USAID BEP je sproveo istraživanje tržišta mikrofinansiranja u Srbiji: njegovi rezultati pokazuju da bi privreda Srbije mogla da očekuje priliv sredstava u ukupnom iznosu od nekih 869 miliona evra tokom prve četiri godine po donošenju pravnog okvira za rad mikrofinansijskih institucija.

Predlog Zakona o inspeksijskom nadzoru ulazi u skupštinsku proceduru u decembru

Na prezentaciji „Bele knjige“ Saveta stranih investitora za 2014, Kori Udovički, zamenica premijera i ministarka državne uprave i lokalne samouprave, potvrdila je da će predlog Zakona o inspeksijskom nadzoru biti upućen u skupštinsku proceduru do kraja 2014. godine. Udovički je objasnila da će predlog ovog Zakona, predlozi ključnih podzakonskih akata i plan za sprovođenje ovog propisa – svi izrađeni u saradnji između USAID BEP i državnih organa i usklađeni sa standardima dobre regulatorne prakse – biti podneti parlamentu kao deo jedinstvenog regulatornog paketa.

GODIŠNJI SIMPOZIJUM forma parafiskalnih u pet koraka

Godišnji simpozijum ukazao na mogućnosti za smanjenje tereta parafiskalnih nameta

Tokom simpozijuma pod nazivom „Neporeski nameti u Srbiji 2014“, održanog 8. oktobra, Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED) i USAID BEP predstavili su pet koraka koje bi država mogla da preduzme da bi smanjila opterećenje privrede parafiskalnim nametima. Tih pet koraka su: 1) prestati sa praksom naplate više naknada za istu uslugu; 2) uskladiti iznos naknade sa cenom pružene usluge; 3) ukinuti naknade u slučajevima u kojima država zauzvrat ne nudi uslugu sa dodatom vrednošću; 4) vratiti lokalnim samoupravama prihode od naknada koje im logično pripadaju; i 5) formirati nacionalni elektronski registar taksi i naknada i propisati da institucije ne smeju da naplaćuju naknade ako one nisu nabrojane u tom registru. Tokom ovog skupa, učesnici iz privatnog sektora zaključili su da se nepredvidivim parafiskalnim nametima, čiji se broj stalno uvećava, zapravo kažnjavaju firme koje posluju legalno i plaćaju poreze, te da se one primoravaju da pređu u „sivu zonu“.

Novi poslovni portal na adresi poslovanje.rs

U okviru svojih aktivnosti posvećenih edukaciji malih i srednjih preduzeća (MSP) o mogućnostima za pristup izvorima finansiranja, USAID BEP je pokrenuo izradu interaktivnog poslovnog portala, na adresi poslovanje.rs, koji će održavati Privredna komora Srbije. Očekuje se da će ovaj portal početi sa radom krajem decembra ove godine. Portal će obuhvatati module za pristup izvorima finansiranja (za koji će sadržaj obezbediti USAID BEP) i ponudu/trajnu B2B, Evropsku mrežu preduzetništva, tehničke propise i usluge poslovnog informisanja Komore (koje će izraditi Komora). Komora će biti zadužena za ažuriranje informacija na portalu, koji će naročito biti od koristi za MSP jer će posredstvom njega biti u stanju da pronađu informacije iz različitih oblasti koje su neophodne za poslovanje.

Narodna Skupština Republike Srbije usvojila izmene i dopune Zakona o investicionim fondovima

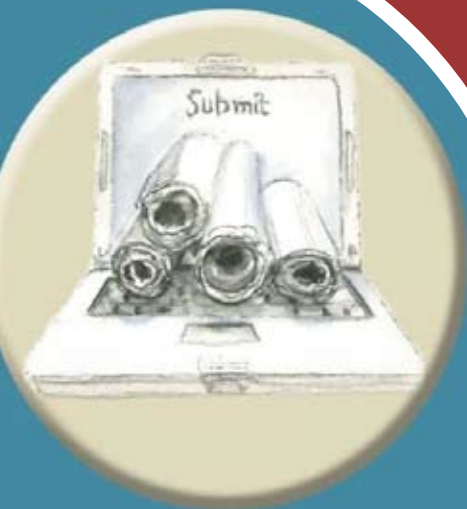
Skupština Srbije usvojila je 23. oktobra izmene i dopune Zakona o investicionim fondovima. USAID BEP je dao komentare i predloge izmena konkretnih odredbi, i izradio tabelu transpozicije koja pokazuje stepen usklađenosti tog propisa sa odgovarajućim direktivama EU. Izmene i dopune ovog Zakona predstavljaju još jedan korak u usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa pravom Evropske Unije (tzv. direktiva UCITS, 2009/65/EZ, kojom se uređuju kolektivna ulaganja u prenosive hartije od vrednosti), u skladu sa izveštajem o napretku Srbije u postupku pridruživanja EU i Nacionalnim planom za ispunjavanje preporuka Evropske Komisije.

Uloga dobrog računovodstva u pristupu malih i srednjih preduzeća izvorima finansiranja

USAID BEP je sproveo program pod nazivom „Uloga dobrog računovodstva u pristupu MSP izvorima finansiranja“ u okviru granta dodeljenog Akademiji za bankarstvo i finansije (ABF). Ovaj program obuhvata interaktivnu obuku za MSP; ABF je pripremila video-materijale za učenje na daljinu i priručnik koji će biti dostupni široj javnosti. Priručnik sadrži objašnjenja, studije slučaja i kratke filmove kojima se ilustruju, objašnjavaju i tumače lekcije o tome kako dobar računovođa može da pruži dodatnu vrednosti firmi i unapredi njen pristup izvorima finansiranja. Ovaj program je predstavljen 19. novembra u prostorijama Privredne komore Srbije (PKS); u narednih nekoliko meseci, USAID BEP, ABF i PKS organizovaće intenzivnu kampanju u medijima širom Srbije, kao i još pet okruglih stolova, kako bi promovisali značaj bolje finansijske analize i finansijskih izveštaja. Svi materijali biće dostupni javnosti posredstvom regionalnih privrednih komora, regionalnih razvojnih agencija, poslovnih udruženja i poslovnih internet portala.

Elektronski sistem za izdavanje građevinskih dozvola

USAID BEP, NALED i GIZ Otvoreni regionalni fond sarađuju u cilju pružanja podrške Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture u razvoju elektronskog sistema za izdavanje građevinskih dozvola koji će omogućiti efikasan rad „jednošalterskog sistema“ u ovoj oblasti. Od 10. do 12. septembra, 13 učesnika – predstavnika USAID BEP, Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Grada Beograda, Opštine Sremska Mitrovica, Agencije za privredne registre, NALED i Stalne konferencije gradova i opština – posetilo je Skoplje radi neposrednog upoznavanja sa radom makedonskog elektronskog sistema za izdavanje građevinskih dozvola. Studijsko putovanje je organizovao GIZ Otvoreni regionalni fond. Prezentacija koju su održale makedonske kolege ubedila je prisutne da će Srbija imati koristi od uvođenja elektronskog sistema za izdavanje građevinskih dozvola, kao i da korisnici ovog sistema ne bi snosili dodatne troškove hardvera, softvera i licenci. Domaćini su naglasili dva preduslova za uspeh ove reforme: 1) korišćenje elektronskog formata mora biti propisano kao obavezno, i 2) pri uvođenju ovog sistema potrebne su opsežne pripreme i snažna politička podrška.

E-Permitting

Dijalog između predstavnika banaka i izvršitelja

USAID BEP je 24. oktobra organizovao skup za ključne aktere sa ciljem da se omogući efikasnija naplata kredita u docnji. Teškoće sa kojima se banke suočavaju pri naplati potraživanja predstavljaju bitan činilac koji zaduživanje čini teško dostupnim i skupim. Sastanku su prisustvovali predstavnici Komore izvršitelja i Udruženja banaka Srbije, uključujući preko 20 direktora odeljenja za problematične plasmane vodećih domaćih banaka i šest izvršitelja sa praktičnim iskustvom. Učesnici su razgovarali o pozitivnim iskustvima ostvarenim u međusobnoj saradnji. Najbolji pokazatelj utisaka je izjava jednog od bankara, koji je naveo: „Ove godine ne bih ostvario svoje zacrtane ciljeve da nema izvršitelja.“

Programom stručnih praksi u organima javne uprave do zapošljavanja talentovanih državnih službenika

USAID BEP i Beogradska otvorena škola (BOŠ), koja je kao korisnik sredstava USAID BEP organizovala ovaj program, predstavili su 17. septembra rezultate pilot-programa stručnih praksi u organima javne uprave na konferenciji „Izazovi u reformi javne uprave i zapošljavanje mladih stručnjaka u Srbiji“. Uvodna izlaganja na ovom skupu održali su Kori Udovički, zamenica premijera i ministarka državne uprave i lokalne samouprave, Nj. E. Majkl Kirbi, ambasador SAD u Srbiji, Nenad Borovčanin, državni sekretar u Ministarstvu omladine i sporta, Dušan Protić, pomoćnik ministra trgovine, turizma i telekomunikacija, Srđan Majstorović, zamenik direktora Kancelarije za evropske integracije, Milorad Bjeletić, izvršni direktor Beogradske otvorene škole i Džo Lauter, direktor Projekta USAID BEP. Ambasador Kirbi je naveo da su programi stručne prakse u državnim institucijama od ključnog značaja za budućnost javne uprave.